

minos de tercer orden, cuando hasta en la carretera general no existen puentes sobre el Tordera, ni el Terri, ni el Fluvià, ni el Manol, ni el Muga..." (Comentem nosaltres: Sembla que, a Caldes, encara varem tenir sort amb el pont sobre l'Onyar).

...(pàg.15) "En resumen, 22 carreteras en esta provincia comprende el plan publicado de carreteras del Estado (10 de julio 1880), y según la clasificación con que las hemos dado a conocer se encuentran en el estado siguiente: completas, 3. Construidas, 4. Empezadas, 7. En estudio, 6. Sin estudiar, 2. "Hay que advertir, y lo hacemos con dolor, que la carretera general de Gerona al Tordera, en muchos sitios ni tan siquiera puede considerarse como camino, pues abandonada por el Estado bajo la supina razón de que era paralela con la vía férrea, desde entonces no hay quien haya cuidado de ella, contando en la actualidad con kilómetros enteros de continuado barranco."

Cal conèixer que la panoràmica dels nostres camins no era gens satisfactòria, i que el Sr. Muxach es queixava amb tota la raó.

La visió que volem donar dels "camins" de Caldes de fa cent anys, quedaria incompleta si no dediqués sim un espai a parlar del "chemin de fer", el ferrocarril, que, per aquelles calendes va arribar al nostre Poble. Aquell invent anglès que estirava vagonets sobre rails, amb una màquina que escupia fum i foc, i espeantava el bestiar quan travessava els paratges, va arribar a Espanya. Primer fou la línia de Barcelona a Mataró, estrenada l'any 1848; després la de Madrid a Aranjuez, l'any 1851; i arribà l'hora de comunicar Barcelona amb França. L'obra es va fer per etapes: Mataró-Girona; Girona-Figueres i, finalment, Figueres-Port-Bou. En la primera etapa que es produí en la dècada dels anys seixanta, el tren arribà a Caldes. De fet, però, no va

començar a donar servei fins que la via va arribar a Girona.

La línia del ferrocarril, que entra en el terme de Caldes procedent de l'estació de Sils i segueix cap a Riudellots seguint molt de prop l'antiga Via Romana, va representar un avantatge molt important per la nostra Vila. La convertí en el centre de comunicacions, per ferrocarril, de tots els pobles de la Costa: Sant Feliu de Guíxols, Palamós, fins Palafrugell. L'estació de Caldes, modesta, però sempre polida i amb un petit jardinet sempre ben cuidat, era el punt on baixaven els homes importants del suro "que venien de Madrid o d'Extremadura"; on hi baixaven, també, els prohoms del federalisme que anaven al Casino Menes-tral de Sant Feliu de Guíxols a fer un "meeting" (així s'anomenava aleshores), i les senyores que venien de "compres" de Barcelona, o els primers "estiuajants" (no s'utilitzava, encara, la paraula "turista") que anaven a Sant Antoni de Calonge a prendre banys.

De l'estació de Caldes sortien les tartanes que portaven als viatgers. No tenim pas notícia de que s'establís cap servei de diligències amb els pobles de la Costa.

L'arribada del ferrocarril a Caldes va produir un veritable corrent de gelosia en els altres pobles de la Selva. Els de Santa Coloma de Farnés, que varen fer causa comuna amb alguns propietaris miops que s'oposaren a deixar les terres per a que hi passés el tren; els de Cassà i Llagostera que, de moment, es quedaren sense ferrocarril, però que, després, tingueren "carrilet" propi; i els de Vidreres que, mancats de l'excusa del futbol ((que encara no s'havia introduït en la nostra terra), tenien que buscar algun motiu per a poder mantenir una competència amb els de Caldes...